Dziś bezpłatny dodatek:

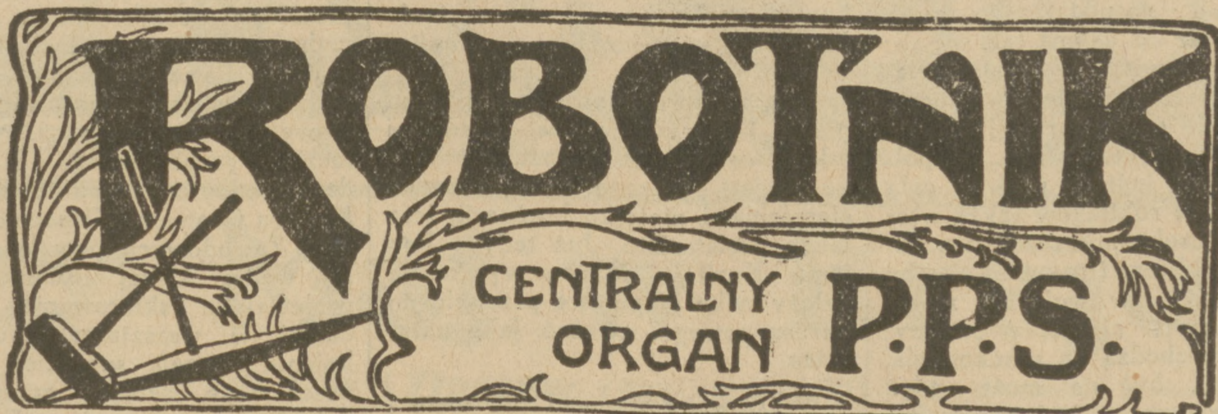
O pierwszem piętnastoleciu Polski Niepodległej

NR. 165 (5310) WARSZAWA, PONIEDZIAŁEK 15 MAJA 1933 r. Rok XXXVIII

NIECH ŻYJE RZĄD ROBOTNICZY I WŁOŚCIAŃSKI

REDAKCJA przyjmuje interesantów od 1 i pół do 3-ej po południu.
Za zwrot rękopisów Redakcja nie odpowiada.
ADMINISTRACJA czynna od 9—5 bez przerwy, w soboty do 3 popoł.
KASA czynna od 12 do 2-ej.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

PROLETARJUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ!

NIECH ŻYJE SOCJALIZM!

WARSZAWA, UL. WARECKA NR. 7
REDAKCJA — tel. 776-70
DYREKCJA — 720—13
ADMINISTRACJA — 313-89
DRUKARNIA — 773-43
KONTO CZEKOWE W P.K.O. 175

Cena numeru 20 groszy

Wobec „puczu" hitlerowskiego w Gdańsku

Depesze według P. A. T.

Rewizje u działaczy zawodowych

W nocy z piątku na sobotę w nieobecności sekretarzy związków zawodowych tow. tow. pos. BRILLA, TOEPFERA i KEYSERA policja dostała się do ich mieszkań, wyłamując zamki wejściowe i przeprowadziła, przy współudziale hitlerowców, szczegółową rewizję, poszukując dokumentów, które by mogły ich kompromitować. Nic nie znaleziono. Podczas rewizji meble zostały uszkodzone.

Zwolnienie aresztowanych

Aresztowani podczas obsadzania gmachu związków zawodowych, poseł socjalistyczny tow. BRILL, sekretarz związku zawodowego kolejarzy tow. KEYSER, oraz współredaktor „DANZIGER VOLKSTIMME" tow. THOMAT zostali zwolnieni.

Usunięcie flagi hitlerowskiej

Na interwencję wysokiego komisarza Ligi Narodów ROSTINGA, hitlerowcy usunęli zawieszoną w sobotę na zajetym przez nich gmachu związków zawodowych, wielką flagę ze znakiem swastyki.

Powszechne oburzenie

Głosy prasy

Prasa angielska bardzo obszernie komentuje zajścia w Gdańsku, przypisując im wielkie znaczenie międzynarodowe.

Między innemi, **„Machester Gardian"** stwierdza, że koła polskie zaniepokojone są przedewszystkiem faktem, iż policja gdańska Schupo nad którą wysoki komisarz Ligi posiada prawo zwierzchniej kontroli, połączyła się z oddziałami szturmowemi hitlerowców gdańskich, okupując gmach związków zawodowych i dokonywując aresztowań wśród socjalistów; oznacza to, że Schupo odbiera rozkazy z Berlina; wysokiemu komisarzowi Ligi nie pozostaje więc nic innego, jak dowieść Lidze że Schup obecnie działa na mocy rozkazów z zewnątrz.

Genewski **„Journal des Nations"** stwierdza, że uroczysta obietnica zapewnienia porządku i bezpieczeństwa w Gdańsku, złożona przez prezydenta senatu Ziehma na ostatniej sesji Rady Ligi, **nie została dotrzymana.** Polacy i Żydzi są napadani na ulicach wolnego miasta pod okiem, jeżeli nie przy współudziale policji. Jednocześnie konstytucja wolnego miasta, gwarantowana przez Ligę Narodów, została przez Senat Gdański pogwałcona, niczem „ordynarna konstytucja weimarska". socjaliści zostali faktycznie wyjęci z pod prawa, a związki zawodowe opanowane przez hitlerowców przy pomocy policji.

Dziennik wyraża zdziwienie, że nic nie wiadomo o jakiejkolwiek akcji wysokiego komisarza Ligi dla położenia kresu terorowi **i stwierdza, że Liga Narodów musi interwenjować i to szybko.**

Waszyngton a długi wojenne

Z Waszyngtonu donoszą, że w tamtejszych kołach politycznych twierdzą, jakoby prezydent **Roosevelt** zrezygnował z zamiaru zwrócenia się do Kongresu w sprawie pełnomocnictw co do długów wojennych. W kołach politycznych panuje przeświadczenie, że moratorjum dla czerwcowej raty długów wojennych nie zostanie ogłoszone. Prezydent **Roosevelt** miał wypowiedzieć się w tym duchu podczas swej ostatniej rozmowy z ambasadorem francuskim **de Laboulaye,** który zaproponował, w imieniu rządu, uiszczenie zaległej raty grudniowej wzamian za odroczenie raty czerwcowej.

Tyfus na Syberji

„Le Petit Parisien" donosi w depeszy z Czity o wybuchu na Syberji w okolicach granicy mandżurskiej straszliwej epidemji tyfusu. Najsilniejsze natężenie epidemji objęło okolicę Władywostoku. Obliczają, iż w związku z niedostateczną pomocą lekarską zmarło już **12.000 osób.**

Ministrowie hitlerowscy opuścili Wiedeń

W części wczorajszego nakładu donosiliśmy o wrogiem przyjęciu w **Wiedniu** hitlerowsich ministrów: **Kerrla i Francka,** którzy przylecieli w sobotę do Wiednia samolotem.

W niedzielę przed południem **Kerrl** odleciał do Berlina, a **Franck** wyjechał autem do Gracu.

Starcia

W sobotę po południu doszło z okazji przyjazdu ministrów niemieckich do starcia pomiędzy hitlerowcami a socjal - demokratami w dzielnicy wiedeńskiej Flordsdorf. Jeden hitlerowiec jest ciężko ranny. Policja aresztowała uczestników zajścia.

Nieproszeni goście przemawiają

Pod pretekstem obchodu rocznicy odsieczy Wiednia, hitlerowcy wiedeńscy urządzili w sobotę wieczorem na boisku Engelmann zgromadzenie, na którem wygłosili przemówienia przybyli do Wiednia ministrowie niemieccy. Komisarz policji **zagroził rozwiązaniem zgromadzenia, jeżeli będą poruszane tematy polityczne.** Minister Franck oświadczył w swem przemówieniu, że: „Hitler przyjedzie wkrótce do Wiednia, gdyż czuje się obywatelem Wiednia".

Następny mówca min. **Kerrl** oświadczył: „Wiemy, że jesteśmy niepożądanymi gośćmi, mimo to jednak przybyliśmy do Wiednia, aby zaznaczyć łączność między Austrją a Niemcami".

Sekretarz stanu **Freisslei** powiedział: „Losy prowincyj nadreńskich rozstrzygną się we Wschodnich Prusach, a losy losy Prus wschodnich nad Dunajem".

„Precz z Hitlerem"

Demonstracje przeciwko wizycie Rosenberga w Londynie

W sobotę odbyła się w londyńskim sądzie policyjnym rozprawa sprawców incydentu, który wydarzył się w piątek w gabinecie figur woskowych imienia M-me Tussaud.

Trzech mężczyzn, zwiedzających gabinet, osmarowało figurę, wyobrażającą Adolfa Hitlera, sadzami. Zostali oni aresztowani.

Sprawcami są: pewien dziennikarz, literat, oraz handlowiec. Żona literata, która była obecna w chwili zajścia stawiła czynny opór policji podczas aresztowania męża.

Na sobotniej rozprawie oskarżeni oświadczyli, **że czyn ich był protestem przeciwko obecności Rosenberga w Londynie. Obecność wysłannika Hitlera w Anglji jest prowokacją uczuć patrjotycznych narodu angielskiego.** Oskarżeni, po złożeniu swych oświadczeń, wnieśli okrzyk: **„Precz z Hitlerem, precz z teroryzmem niemieckim".**

Rozprawa została odroczona na tydzień.

Wynurzenia von Papena

Na temat... szkodliwości pacyfizmu (!)

W czasie manifestacji Stahlhelmu w Muenster wicekanclerz von **Papen** wygłosił mowę, w której m. in. oskarżał zagranicę, że „dąży ona do zupełnej wojskowej i moralnej izolacji Niemiec na terenie międzynarodowym".

Między innemi von Papen oświadczył: „Przedewszystkiem musimy wyjaśnić światu dlaczego naród niemiecki, począwszy od 31 stycznia r. b., **wykreślił ze swego słownika pojęcie pacyfizmu(!)** Walka z pacyfizmem nie jest równoznaczna z dążeniem do wojny. **Pacyfizm osłabia zdolność narodu niemieckiego do walki życiowej(!)** Kulturalny pacyfizm, skierowany przeciwko wojnie nie okazał zrozumienia dla starogermańskiego pojęcia o śmierci żołnierskiej (?!) Duch „rewolucji narodowej" jest tym samym duchem, który ożywiał pułki niemieckiej młodzieży pod Langenmarken. Reprezentanci tego ducha — to żołnierze, bez względu na to, czy znajdują się w organizacjach szturmowych czy stahlhelmowych.

Znamienne wynurzenia!..

Rosenberg przyśpieszył wyjazd z Londynu

Burzliwe sceny na dworcu

Wbrew swemu pierwotnemu planowi wysłannik **Hitlera, Alfred Rosenberg** opuścił Anglję już w niedzielę.

Pomimo, że oficjalnie ta zmiana decyzji ma na celu umożliwienie **Rosenbergowi** wzięcie udziału w posiedzeniu Reichstagu w dn. 17 bm., w kołach londyńskich utrzymują, że przyspieszenie wyjazdu **Rosenberga** pozostaje w związku z mnożącemi się z godziny na godzinę wrogiemi manifestacjami ze strony społeczeństwa angielskiego przeciwko dalszemu pobytowi kłopotliwego gościa.

W chwili odjazdu **Rosenberga** na dworcu doszło do **burzliwych scen.** Zgromadziły się liczne tłumy, które niosły transparenty z napisem: **„Precz z Hitlerem, precz z terorem w Niemczech, i t. p.".** Policja musiała przedsięwziąć nadzwyczajne środki ostrożności aby uchronić **Rosenberga** przed napaściami.

Rosenberg udzielił pożegnalnego wywiadu przedstawicielom prasy, w którym raz jeszcze usiłował przedstawić niemieckie postulaty na konferencji rozbrojeniowej jako — „zmierzające do zapewnienia trwałego pokoju"(!!) Na zapytanie jednego z dziennikarzy, czy uważa, że opinja angielska jest przychylnie usposobiona do obecnego reżimu w Niemczech, Rosenberg udzielił wymijającej odpowiedzi.

Kiedy zbierze się Komisja Główna Konferencji Rozbrojeniowej

Biuro konferencji rozbrojeniowej ogłasza, że posiedzenie komisji głównej Konferencji rozbrojeniowej, wyznaczone pierwotnie na poniedziałek, odroczone zostało do przyszłego **czwartku.**

Decyzja ta zapadła na wspólnej poufnej naradzie ściślejszego biura konferencji rozbrojeniowej przy udziale przewodniczącego tow. **Hendersona,** sekretarza generalnego L. N. sir **Erick Drumonda** oraz szefa sekcji rozbrojeniowej Ligi Narodów **Agnidesa.**

Niektóre państwa uprzedziły przewodniczącego **Hendersona** w ciągu dzisiejszego popołudnia, iż życzyłyby sobie podjęcia debaty ogólnej dopiero po zaznajomieniu się z deklaracją, jaką zamierza wygłosić **Hitler** na posiedzeniu Reichstagu.

„Uprawnienia sowieckie wygasły"

stwierdził oficjalnie Rząd mandżurski w sprawie kolei Wschodnio-chińskiej

Z Charbina donoszą, iż dyrektorzy mandżurscy kolei Wschodnio - chińskiej zakomunikowali swemu rządowi, iż Sowiety nie spełniły ultimatywnego żądania Rządu mandżurskiego w sprawie zwrotu skonfiskowanego taboru kolejowego.

W związku z tem Rząd mandżurski urzędowo stwierdza, iż obecnie, wobec stanowiska zajętego przez Sowiety, **uważa chińsko - sowiecką konwencję z roku 1924, dotyczącą prawa Sowietów do Wschodnio - chińskiej kolei za nieisniejącą.** Uprawnienia sowieckie, zdaniem Rządu mandżurskiego, wygasły.

Pierwszym krokiem Rządu mandżurskiego będzie usunięcie dotychczasowego sowieckiego dyrektora generalnego **Rudy'ego,** oraz całkowite wzięcie w posiadanie kolei Wschodnio - chińskiej.

Incydent w Parlamencie belgijskim

Niemiecki charge d'affaires **Brauer,** odwiedził belgijskiego ministra spraw zagranicznych **Hymansa,** protestując w imieniu rządu niemieckiego, przeciwko wystąpieniu posła komunistycznego **Lahauta** na posiedzeniu Parlamentu w Brukseli.

Poseł **Lahaut** mianowicie rozłożył demonstracyjnie flagę ze swastyką, oświadczając, iż jest to flaga, którą komuniści w dniu 1-go maja zerwali z gmachu konsulatu niemieckiego.

„Brał udział“

Już pisaliśmy kiedyś, że gdyby w latach 1914 — 18 było tylu legjonistów, ilu potem zgłosiło się byłych legjonistów, to Legjony łatwo uporałyby się zarówno z armjami państw centralnych, jak i z armjami państw Koalicji. Gdyby zaś w powstaniu 1863 roku uczestniczyło tylu powstańców, ilu zgłosiło się po rentę po wskrzeszeniu Państwa Polskiego, to wojska rosyjskie bez wielkiego z naszej strony wysiłku zostałyby odparte za Ural.

Otóż zdarzyło się, że pomiędzy zgłaszającymi się do rejestracji powstańcami zgłosił się pewien starszy pan, który w jakiś to sposób potrafił udowodnić, że uczestniczył w powstaniu 1863 roku. Petentowi przyznane zostały wszystkie uprawnienia przysługujące powstańcom.

W jakiś czas potem wyszło na jaw, że rola tego pana była tego rodzaju, że za swój UDZIAŁ w powstaniu otrzymał order „za usmierenje polskawo miatieża“.

Wezwany przez powołane czynniki do wytłumaczenia się niezwykły ten „powstaniec“ tak się usprawiedliwił:

— Pytano mnie, czy brałem udział w powstaniu. Odpowiedziałem, że tak. Ale nikt mnie nie pytał, po czyjej stronie.

Ten wypadek, może prawdziwy a może tylko zmyślony, przytaczamy w związku z pewnym życiorysem, w którym mowa jest o udziale w strajku szkolnym 1905 r.

x. y. z.

Pokwitowanie

W piątą rocznicę śmierci Stefana Dąbkowskiego składa narzeczona i jej rodzina na Robotnicze Towarzystwo Przyjaciół Dzieci zł. 20 — i na Bibljotekę im. Stefana Dąbkowskiego przy Zw. Niezależnej Młodzieży Socjalistycznej zł. 70.

Myśli o przebudowie

O konieczności przebudowy ustroju społeczno - gospodarczego przekonani są już od dawna tak socjaliści, jak i komuniści. W ostatnich latach o potrzebie przebudowy przekonywują się coraz bardziej także i inne sfery społeczeństwa. Współcześnie żyjąca ludność prawie cała — więc prócz robtników także włościaństwo, drobnomieszczaństwo, urzędnicy publiczni i prywatni, osoby należące do t. zw. wolnych zawodów, a nawet niektórzy przemysłowcy, przychodzą do przekonania, że tak dalej, być nie może, gdyż przy dotychczasowych formach gospodarczych żyć jest trudno. O konieczności **przebudowy ustroju gospodarczego** już dziś przekonani są prawie wszyscy. Zachodzi jedynie **pytanie, w jaki sposób należy ten ustrój przebudować?** Na to pytanie czynem odpowiedzieli jedynie bolszewicy, obejmując ster państwa w Rosji po zwycięskiej rewolucji w roku 1917.

Bolszewicy usunęli w zupełności gospodarstwo prywatne, **przenosząc na państwo** tytuł własności warsztatów rolniczych i przemysłowych, a więc wszystkich środków produkcyjnych. Od lat 16-tu bolszewicy przebudowują ustrój gospodarczy przy pomocy dyktatury, opierając się w tem na sile wojskowej i policyjnej. W innych państwach poza Rosją znajdują się również zwolennicy tego sposobu przebudowy ustroju gospodarczego, których powszechnie nazywamy komunistami. **Socjalna demokracja jednak, uznając konieczność samej przebudowy ustroju, nie godzi się na bolszewicki sposób** przebudowy, gdyż widzi w nim nie szczęście i dobrobyt mas, nie wolność i swobodę, lecz nędzę, cierpienia i niewolę.

Podać plan, któryby faktycznie spełnił ideały ludzkości i zapewnił wszystkim dobrobyt i wolność, staje się bezpośrednim, koniecznym obowiązkiem **współczesnego Socjalizmu. Brak pozytywnego ustosunkowania się do planu gospodarczej przebudowy stwarza w państwach kapitalistycznych podatny grunt dla komunizmu, faszyzmu i jest główną przyczyną kryzysu demokracji parlamentarnej.** Niewypowiedzenie się współczesnego Socjalizmu w sprawie praktycznej, bezpośredniej przebudowy ustroju gospodarczego wytłomaczyć należy jedynie potrzebą poprzedniego gruntowego zbadania możliwości praktycznych dróg, najprościej prowadzących do celu.

Marks w swoich pracach ekonomicznych szukał **naturalnej drogi,** która prowadzi z ustroju kapitalistycznego do ustroju uspołecznionego, czyli socjalistycznego (z prac ekonomicznych, wydanych **za życia Marksa,** a więc już Tom. I **„Kapitału“** można ustalić, jako rzecz bezsporną, że przebudowa dokonywana przez bolszewików jest błędną i szkodliwą i — jak pokazuje praktyka, — jest związana ze **zbytecznemi** cierpieniami nietylko burżuazji, lecz także proletarjatu. Już tedy z I-go tomu „Kapitału“ **Marksa** wynika, że należy tylko **stopniowe** przejście do okresu nowego, uważać, jako **naturalne**.

W „słowie wstępnem“ do tomu I „Kapitału“ **Marks** wyraźnie podkreśla, że społeczeństwo nie może przeskakiwać **naturalnych** faz rozwojowych, względnie usuwać ich dekretami“. W innym ustępie tego samego słowa wstępnego podkreśla **Marks** ponownie, że „ekonomiczne formy ustrojowe są wynikiem **naturalnego historycznego procesu rozwojowego,** za którego treść nie można czynić pojedyńczych osób odpowiedzialnymi! Z **dalszych prac** ekonomicznych Karola **Marksa,** a mianowicie z wydanego przez **Engelsa** w roku 1894 tomu III w 2 częściach, wynika ponad wszelką wątpliwość, że **naturalna** droga wyjścia z ustroju kapitalistycznego znajduje się na **odcinku finansowym,** a nie na odcinku administracyjnego wywłaszczenia na rzecz państwa warsztatów rolniczych i przemysłowych. Na państwo winna w chwili załamania się ustroju kapitalistycznego przejść **władza** nad gospodarstwem, **ta właśnie, którą w swych rękach dzierży dziś finansjera**. Z tych prac ekonomicznych **Marksa** wynika, że **komendę nad gospodarstwem ma pieniądz,** przy pomocy którego można nabyć najemną pracę, środki produkcyjne i wytworzone dobra materjalne. Korzystając z późniejszych prac ekonomicznych **Marksa** i opierając się na jego metodzie badania objawów w sferze gospodarczej, **można odsłonić sposób,** w jaki należy postąpić, by przejść do nowego ustroju drogą naturalną.. Droga ta będzie zupełnie analogiczna do tej, jaką poszły państwa w czasie wojny światowej. **Państwa nie wywłaszczyły warsztatów, lecz przejęły władzę nad pieniądzem,** a przez to stały się panami i jedynymi rozdzielcami wszystkich towarów, które im dla utrzymania i wyżywienia ludności, jakoteż na cele wojenne były potrzebne. **I prawdopodobnie tak samo postąpiłyby w razie przyszłej wojny**.

W czasie **pokoju** panują nad gospodarstwem **banki** przy pomocy systemu oszczędnościowo - kredytowego. W czasie wojny władza banków nad gospodarstwem ustaje, a przejmują ją państwa, — otrzymując pieniądze bezpośrednio **z instytucji emisyjnej.** Klasowe Związki Zawodowe w Polsce zrozumiały, że **bez zmiany systemu finansowego** niema mowy o przebudowie ustroju społeczno - gospodarczego. Na posiedzeniu odbytem dnia 19 maja 1932 Komisja Centralna Klasowych Związków Zawodowych powzięła uchwałę, wedle której usunięcie nędzy proletarjatu, skierowanie wytwórczości w warsztatach ku zaspokojeniu potrzeb szerokich sfer ludności, może nastąpić **przez zmianę dotychczasowego systemu finansowego**. Uchwała ta domaga się, by „polityka finansowa podporządkowaną była całkowicie potrzebom produkcji i konsumcji, a nie, jak obecnie, by produkcja i konsumcja podporządkowane były systemowi finansowemu“. Niestety **uchwała ta, która wyraźnie podaje, że przejście do nowych form gospodarczych znajduje się w ogromnej mierze na odcinku finansowym,** nie została z odpowiednim naciskiem rozszerzoną i rozwiniętą wobec proletarjatu i reszty społeczeństwa.

Uchwała ta, jak poprzednio wykazałem, ma zasadnicze znaczenie pod względem gospodarczym i politycznym; nie przeszła ona jeszcze w dostatecznej mierze do świadomości proletarjatu, bo nie była przedmiotem omawiania na zgromadzeniach, czy to zawodowych, czy politycznych. Mimo to uchwała ta, jakkolwiek nie mówi o technicznej stronie zmiany systemu finansowego, ma znaczenia doniosłe, bo podkreśla wyraźnie stanowisko Socjalizmu w stosunku do obecnego komunizmu i w stosunku do całego społeczeństwa. **Jeżeli Socjalizm współczesny stanie jasno i kategorycznie na stanowisku, że przez zmianę systemu finansowego mamy przejść do nowego ustroju,** to uwaga Socjalizmu skoncentrowaną będzie w tym właśnie punkcie. Wówczas Socjalizm będzie się domagał, by państwo rządzone demokratycznie wzięło w ręce przy pomocy pieniądza władzę nad warsztatami. Państwo zatrudni wszelkie warsztaty krajowe, zarządzając na wielką skalę roboty publiczne wszelkiego rodzaju, wchodzące w zakres państwa i samorządów.

Wówczas ludność znajdzie natychmiast pracę i chleb, a ponadto **wolność,** bo nie będzie podatnego gruntu dla żadnej dyktatury, czy to ze strony komunizmu, czy też faszyzmu.

DANIEL GROSS

Groźba strajku powszechnego

w kinach i biurach filmowych

W dniu wczorajszym w lokalu **Związku Zawodowego Pracowników Kinowo Filmowych** w Warszawie przy ul. Chmielnej 12 odbyło się walne zebranie pracowników branży kinematograficznej, na którem poruszona została sprawa strajku w **„Warszawskiej Kinematograficznej Sp. Akc.“**.

Po złożeniu sprawozdania i komunikatach Zarządu Związku o stanie strajku zebrani jednomyślnie uchwalili:

1. **Opodatkować się dobrowolnie na rzecz funduszu strajkowego w wysokości 5% pensji miesięcznej.**
2. **Być przygotowanymi na poparcie słusznych żądań pracowników „Warsz. Kinem. Sp. Akc.“ czynnie, t. j. demonstracyjnym strajkiem powszechnym we wszystkich kinach i biurach filmowych w Warszawie.**

Eksmisje na kolonji Akademickiej przy ul. Grójeckiej

Otrzymujemy następujące pismo, które w skróceniu podajemy:

Od dłuższego czasu chodziły po kolonji słuchy o mających się odbyć **masowych eksmisjach.** Sprawą tą zajął się Komitet Obrony Interesów Mieszkańców Kolonji. Okazało się, **że 310 kolegów ma już wyroki sądowe i może być każdej chwili wyrzuconych**. Administracja Kolonji wyznaczyła eksmisje na dzień **13.5 i 16.5 K.O.I.M.K.** zajęła się obroną eksmitowanych, wysłała delegację do p. **Golędzinowskiego** — administratora, i następnie — do p. **Radlickiego** — sekwestratora Kolonji. Nie dało to żadnego rezultatu.

Delegacji oświadczono, że kwestją prestiżu Administracji jest **wykonanie wyroku sądowego(!)** Nie pomogły tłumaczenia, że jest to czas egzaminacyjny. **W dniu 13 bm. o godzinie 11, komornik, w asyście policji, przystąpił do usuwania kolegi Benigiera. Tłum kolegów, w ilości około 200 osób, zebranych na korytarzu, nie dopuścił do tego, i łóżko eksmitowanego zostało z powrotem wniesione do lokalu.**

Następnie odbyła się demonstracja przed lokalem Administracji, gdzie żądano **bezwzględnego wstrzymania eksmisji niezamożnych.**

Wzburzenie wśród mieszkańców jest ogromne. Mieszkańcy zdają sobie przytem sprawę, że bronią jedynie **niezamożnych.** Następny termin eksmisji jest 16 b. m. Znowu ma być eksmitowanych kilkunastu niezamożnych kolegów.

Komitet Obrony Interesów Mieszkańców Kolonji Akademickiej.

ROMAN JAWORSKI.

2)

Pierwsza polska epopeja pacyfistyczna „Żółty Krzyż“ Andrzeja Struga

Dygresja będzie krótka. Ograniczę się do stwierdzenia, że rodzaj twórczości epickiej, którego ostatnim królem-duchem był Conrad-Korzeniowski, doznał ostatecznej zagłady z chwilą, kiedy Europę powojenną **nawiedziła fala pogromów demokracji.** Losy powieści, jako gatunku literatury pięknej, opartego o konstrukcję pomysłów ideowych i operującego walorami umysłowemi, **związany był ściśle z dolą demokracji,** która — jak dotąd — była **niczem niezastąpioną formą ustrojową reprezentującą i zabezpieczającą na terenach zbiorowych szlachetne pierwiastki intelektualno-duchowe.** Generalna „mussolinizacja“ życia we wszystkich jego przejawach, która objęła schedę po demokracji, zainstalowała, jako obowiązujący prąd jakoby umysłowy dziwną i niesmakowitą mieszaninę ordynarnego racjonalizmu z mglistą mistyką wyższych nacjonalistycznych przeznaczeń i nadziemskiej statolatrji. Urodziła się z tego niesamowitego związku powojenna rzeczywista rzeczywistość polakierowana publicystycznym łojem frazesu patrjotycznego, nafaszerowana trocinami nudy umysłowej, a porażona paraliżem przewrotów ustrojowych, gospodarczych i socjalnych. Przytłaczając wszystko i wszystkich, zgniotła ona i literaturę, która, chcąc żyć, przystosowała się do niewybrednych gustów uprzywilejowanej w nowej sytuacji półinteligencji, fabrykując towary obliczone na pokup. Miejsce podstawowych walorów epickich, któremi są **intelektualno-ideowa kompozycja i realistyczny romantyzm ujęcia,** zajęła wykradziona rzeczywistości **plotka w wykonaniu reportażowem.** Technika pisarska nowego kierunku wydoskonalona została przez prasę brukową. Dochody umysłowe naszej współczesności literackiej były z nielicznemi wyjątkami żadne. Na giełdzie wydawniczej zdobyły sobie poczytność jako obiegowe gatunki beletrystyki: upowieścione fotomontaże z miedzy świeżo jeszcze dymiących aktualizmów bojowych i politycznych, dywersyjno-paszkwilanckie persyflaże, pamiętnikarsko-historyzujące deformacje, rodzajowe robótki szydełkowe i naturalizmem ociekające bekony sekretnej seksuologji. Muskułowo - militarystyczna doba kultury, która zaniemogła na chroniczne zgrubienie wszelkiej wrażliwości, zastąpionej przez afekciarski sentymentalizm, użyczyła poparcia temu modniarstwu konfekcji appetyckiej. Cała Europa poddała się nowemu, prawdziwej kulturze niesprzyjającemu, układowi stosunków w dziedzinie literatury epicznej. Jedynie dwa kraje i to właśnie te, które wbrew naporowi wydarzeń, nie wstąpiły na drogę wrogiego demokracji wzmacniania autorytetu państwowego i zabezpieczania się przed przewrotem socjalnym, a mianowicie Francja i Anglja, wydały w okresie powojennej zniżki twórczości wspaniałe dzieła poezji powieściowej. W Polsce dzieje się podobnie, jak na całym świecie. Zasadnicze elementy eposu, bez których nie można spodziewać się rozkwitu beletrystyki, przechowały się jedynie w utworach Dąbrowskiej, Nałkowskiej, ostatnio Choromańskiego, a przedewszystkiem Struga.

I znowu jestem na właściwej drodze dzisiejszej prelekcji. Zająłem się obecną konstelacją na terenie powieściowym, by móc podkreślić, że Strug, pozostając wierny swym właściwościom pisarskim, nie czynił najlżejszego odruchu w kierunku zaspokojenia upodobań chwili. Nie wysilił się na zademonstrowanie olśniewającego nowatorstwa, nie nałożył na tło powieściowe grubych barw sensacyjności, nie zadrażnił i nie połechtał reminiscencjami czy reprodukcjami popularnych wydarzeń, nie zabiegał o **karykaturę dziejowych wydarzeń, czy groteskę psychologiczną historycznych postaci.** Zawiązanie pomysłu jest nad wyraz rzeczowe, a rozwinięcie tak spokojne, jak może to tylko uczynić artysta, świadomie operujący urokami umiaru. Stosunek autora zarówno do surowej materji, w której dokonywa swej pracy, jak i do środków technicznych, któremi posługuje się celem osiągnięcia zamierzonego efektu, jest **niezwykle uczciwy, prawy.** Koncepcja powieściowa wrysowana jest ostremi konturami w jeden z najbardziej tragicznych fragmentów nowoczesności. Nigdzie nie spotykamy wykoślawienia prawdy dziejowej. Przedmiotowa staranność i skrupulatność w odniesieniu do faktów kronikarskich z wojny światowej łączy się w ujmujący akord rzetelności epickiej z uczuciową bezstronnością wobec obu stron walczących. Ani jednego momentu zboczenia demagogicznego, ani jednego wypadu łatwizny propagandowej. Wyobraźniowa kompozycja motywów poświeściowych, która nakrywa główne etapy znanych perypetyj wojennych, jest jasna i przejrzysta, akcja przewala się kaskadami filmowej **różnorodności, węzły konfliktów psychicznych** są mocne i należycie rozmieszczone na rozstajach fabuły dramatycznej. Ludzie „Żółtego Krzyża“ z racji przeznaczenia swego, które każe im być wykonawcami i dopełniaczami żywiołu wojennego, mają **ograniczoną swobodę życia wewnętrznego,** spętani są narzuconemi im **kompleksami myślowemi i uczuciowemi,** wciąż oczekują wkonania fatalistycznego wyroku, jaki wydały na nich dzieje ich narodu, nie przeciwdziałają swej tragedji, lecz **zdążają na jej spotkanie,** jak ćmy ciągnące do płomieni. Ich bezwola psychiczna w towarzystwie **samotniczej donkiszoterji** jest wynikiem nie przypadku, czy niedopatrzenia, lecz wyraźnego zamiaru autora, który zasadniczym tym chwytem usiłował uporać się z **podstawową trudnością swego pomysłu.** Osią ideowego zagadnienia trylogji jest, jak już wspomnieliśmy, furja wojenna. Nie można było jednak uniknąć, by ślepa ta, wszystko **ogarniająca i** rozłożystością swą przytłaczająca, siła żywiołowa nie stała się równocześnie i głównem tłem całości. Wywiązała się stąd sytuacja wielce kłopotliwa, ponieważ zasadnicza dekoracja wraz z przydanemi jej ornamentacjami musiałaby co pewien czas opuszczać właściwe jej miejsce sztafażowe i przy pomocy jakiejś krzaczastej alegorystyki wysuwać się na pierwszy plan, by jako sztucznie i chwilowo ożywiony twór nawiązywać węzeł dramatyczny, czy też rozplątywać go. Niezwykle zawikłany problemat **ruchomej idei jako bezpostaciowej bohaterki swego utworu,** rozstrzygnął autor w ten sposób, że pozostawił działające ludzkie postacie na przysługującym im pierwszym planie kompozycji, ale **uzależnił je zupełnie we wszelkich odruchach, w całej ich doli od przemocy przyczajonego na tyłach powieści gwałcącego i niszczącego elementu.**

Nie było innego sposobu na uwydatnienie głębokiego **tragizmu ludzkości,** którego sprawcą jest pierwotna siła wojny. Osoby dramatu usiłują wprawdzie ratować zagrożone posterunki swej człowieczej doli, apelują do najwyższych instancyj ideowych i rozumowych, oszałamiają się **miłością erotyczną i szukają wyzwolenia w miłości bliźniego,** ale służą one jedynie do **wywołania kontrastowej dwugry między grozą wojny a wyłaniającą się potęgą międzynarodowego pokoju** i dla dobra sprawy, dla złożenia świadectwa przed wszystkiemi ludami świata o **konieczności zbratania się — muszą zginąć.** Tragiczna ich ofiara nie jest gwarancją zwycięstwa pokoju nad wojną, ale posłuży jako podłoże do przeprowadzenia dalszego **djalogu między wrogiem, a wzajemnie uzupełniającemi się ideami rozpędowemi życia gromadnego.** Potwornie okaleczone ich trupy, ich niezliczone i niewysłowione męki — **to arsenał nieodpartych argumentów w** polemice o **szczęście na ziemi na najbliższą przyszłość.** Skazańcy Struga spełniają swą rolę odważnie, z akcentami wysokiej świadomości tragicznego przeznaczenia, przed którego ciosem ostatecznym usiłują się po ludzku zasłonić, ale przeciwko któremu nie buntują się w spazmach tchórzliwej histerji. Nie spotykamy natomiast niemal nigdzie śladów bufonady awanturniczej i nieznośnie wydętej bohaterszczyzny. Zbyt wielką jest powaga sytuacji wojennej rozprowadzona po całej powieści, zbyt ciąży nad każdym szczegółem nastrój majestatu śmierci, by znalazło się miejsce na niesmaczne wybryki papierowej fantazji. Mechanizm okrucieństwa wojennego znieczulił ludzi na wszystko, co wykracza poza ramy prawdy człowieczej, zniechęcił ich do wszelkiej akrobacji psychicznej.

(D. c. n.)

Pierwszy Maj w Kraju

Na Górnym Śląsku

Demonstracje pierwszomajowe przewyższyły wszelkie oczekiwania.

W **KATOWICACH** w pochodzie wzięło udział do 15 tysięcy ludzi. Na demonstracyjnym wiecu przemawiali tow. tow. dr. **Ziółkiewicz, Kowoll, Kubowicz, Peschke, Bocian i Rochowiak.**

W **TARNOWSKICH GÓRACH** odbył się pochód i wiec, przy udziale 3000 słuchaczy. Przemawiali tow. tow. **Janta, Kowol i Bator.**

W **PSZCZYNIE** do zgromadzonych 3 tysiące ludzi przemawiali tow. tow. **Melek i Burek.**

Mniejwięcej taka sama liczba uczestników manifestowała w **RYBNIKU.** Na wiecu referowali tow. tow. **Sławik, Matzke, Prandzioch, Bernacki i Motyka.**

Na wszystkich tych obchodach panował nastrój entuzjastyczny; rezolucję uchwalano wśród oklasków.

Łowicz

Odbył się pochód i wiec, przy udziale przeszło 1000 ludzi, oraz uroczysta Akademja.

Przemawiali tow. tow.: *Kembrowski i Gajewski.*

Gostynin

W wiecu i pochodzie manifestowało przeszło 500 osób. Przemawiał tow. *Gruszczyński.*

Ostrów

Obchód był wspaniały; w pochodzie uczestniczyło przeszło 1000 ludzi. Przemawiała tow. *Sochacka.*

Cała osada była poruszona *aresztowaniem sztandaru PPS. z 1905 roku,* — dopiero na interwencję towarzyszów w Starostwie, sztandar został zwrócony.

Łomża

Pochód, liczący 1500 osób, przeszedł przez miasto. Na Starym Rynku odbyło się zgromadzenie, na którem do 5000 manifestantów przemawiali tow. tow.: **Załęski i Karczmarski.**

Należy nadmienić, że od lat 15 pochody pierwszomajowe wracały po wiecu do Domu Ludowego, gdzie się rozwiązywały. W tym roku nowy starosta łomżyński, p. **Łuska, zakazał powrotu pochodu.**

Sztandary, pomimo przeszkód ze strony policji, zostały odprowadzone przez manifestantów do Domu Ludowego.

Brwinów

Na Rynku przemawiali do zgromadzonych manifestantów tow. tow.: *Jeżewski, Ciechociński* i *Śmigierzewski.* Po wiecu odbył się pochód.

Jabłonna Legjonowa

Odbył się tłumny pochód z kilku sztandarami i udziałem przeszło 1000 osób.

Policja do wiecu nie chciała dopuścić i dopiero, na skutek zdecydowanej postawy obecnych zezwoliła na zgromadzenie.

Przemawiali tow. tow.: *Rusiecki, Lisowski i Reiner.*

Rezolucję uchwalono jednomyślnie.

Złoczew (pow. sieradzki)

Zgromadzonych było do 1300 ludzi. Wiec zagaił tow. *Pawlicki;* przemawiał tow. *Kupczak.*

Następnie odbył się pochód, oraz Akademja.

Aleksandrów (koło Łodzi)

Pochód wspólny PPS., Niem. Soc. Partji Pracy, Poalej-Sjonu i Związku Włókienniczego przeszedł manifestacyjnie przez miasto. Na placu Kościuszki odbyło się zgromadzenie, pod przewodnictwem tow. *Turka;* przemawiali tow. tow.: *Krzynówek; Kuk i Cendorf.*

Suwałki i Augustów

W obu miastach odbyły się tłumne wiece i pochody. Przemawiali tow. tow. *Nowicki, Sawicki, Gałaj, Malachowski.*

Słonim

I tutaj towarzysze obchodzili manifestacyjnie święto 1-go maja. Pochód, liczniejszy niż kiedykolwiek przedtem w *Słonimie,* przeszedł przez miasto ze sztandarami. Przemawiali tow. tow.: *Malec i German.*

Praca wszędzie zamarła.

Debica

W dn. 30 kwietnia urządźono tu Akademję z przemówieniem tow. *Ciołkosza,* a w dn. 1 maja— pochód i zgromadzenie.

Referowali tow. to.: *Liszczyk* i *Sobociński.*

Skawina

Na zgromadzeniu przemawiał tow. *Papuga;* zagaił je tow. *Wantor.* Wszystkie fabryki były nieczynne.

Mielec

W pochodzie i na zgromadzeniu manifestowało przeszło 1500 ludzi. Przemawiali tow. tow.: *Goc, Chruściel, Gęgotek, Bauer.* Po południu odbyło się przedstawienie i zabawa.

Jasło

Obchód był imponujący. Do zgromadzonych, w liczbie przeszło 1000 osób, przemawiali tow. tow. *Jeżyk* i dr. *Szumski.* Po południu odbyła się piękna Akademja

Wieliczka

Obchód w Wieliczce był wspaniałą manifestacją na rzecz Socjalizmu. Na uroczystem zgromadzeniu przemawiali tow. tow: *Holzer* i dr. *Szumski.*

Mogilany

W zgromadzeniu i pochodzie wzięło udział około 1500 ludzi. Przemawiali tow. tow. *Tylek i Łachecki.*

Krosno

Olbrzymie zgromadzenie zagaił tow. **Tebich;** referował tow. tow. dr. **Grosfeld i Pilch.**

Jedlicze

Odbyła się tłumna Akademja z przemówieniem tow. dr. *Grosfelda* i częścią artystyczną.

Rzeszów

Uroczyste zgromadzenie zagaił tow. *Zwoliński;* referował tow. *Hochfeld.*

Chodorów

Obchód był manifestacyjny. Zgromadzenie ludowe zagaił tow *Wróbel;* referowali tow. tow.: *Paradysz, Głowiak* (im ukraińskich socjalistów), *Wróblowa i Bunikiewicz.* Wieczorem odbyła się piękna Akademja.

* * *

Otrzymaliśmy również sprawozdania z obchodów w *Bilgoraju* i *Łapach* (napiszemy o nich oddzielnie), o uniemożliwieniu obchodu przez władze w *Krzeszowicach,* oraz o represjach w pow. *sanockim.* Sprawy te omówimy.

Lot Paryż—Tokjo—Paryż

Francuska lotniczka **Maryse Kilst** wylądowała wczoraj o godz. 10.15 w **Le Bourget,** po zakończeniu lotu **Paryż-Tokio-Paryż.**

„Brygady robotnicze"

„Naprzód" donosi z **Tarnowa:**

Z wielką pompą łaskawcy z Z. Z. Z. do spółki ze związkiem rezerwistów, korzystając z uchwalonego przez sejm brzeski **„funduszu pracy"** wysłali z Tarnowa 4 maja stu robotników do **Muszyny,** do robót przy wymianie szyn kolejowych. Nie posiadali się panowie ci z radości, że za ich protekcją **aż** 100 ludzi może mieć pracę, lecz już 6 maja było kilku robotników z powrotem w Tarnowie, gdyż **uciekli** z Muszyny i przeklinają dobroczyńców „radosnej twórczości". Powracają robotnicy, bądź to pociągiem, bądź na piechotę i opowiadają **tak jakby o Syberji, straszne rzeczy!**

O godz. 4 rano pobudka, wyprowadzają na plac, ustawiają, przestawiają i sami nie wiedzą, czego chcą. O godz. 6,30 rano czarna kawa bez chleba, od godz. 7 do 3 popoł. robota przy torze, o godz 4 popoł. obiad, pożal się Boże, groch z kapustą, jedno drugie goni po zupie. Kolacji niema. W ten sposób dni upływają Wynagrodzenie dzienne wynosi 3 zł., z tego potrąca się 90 gr. za żywność. Spanie w wagonach kolejowych na słomie. Komendantem brygady robotniczej jest kapitan **Remer,** do pomocy ma sierżantów. — Tak jak w wojsku, nie wolno narzekać, trzeba zawsze przy raporcie meldować, że jest wszystko dobre i w porządku. Gdy legjonista i strzelec, niejaki Kocik, upominał się kpt. Remerowi, że jest głodny i że przyjdzie tu zdechnąć z głodu, ten mu odpowiedział **„wyzdychajcie sk...., nas to nic nie obchodzi".** Ten sam Kocik, stanął potem przed frontem robotników i mówił o tem co kapitan powiedział: **kazano go aresztować i skutego odstawić do aresztów, za bunt.**

Stosunki naprawdę nie do uwierzenia, jednak prawdziwe; sejm brzeski myślał, że jak on pod rozkazami uchwala ustawy, tak i społeczeństwo będzie na rozkaz i pod batem pracować, lecz pomylili się. **Taka metoda walki z bezrobociem mogła być stosowana, ale sto lat temu!**

Dziwne jest także, że te bolszewickie metody zatrudniania robotników zachwala w „IKC" nie kto inny, ale sam okręgowy inspektor pracy!

Majestic
„Dziewczę z krainy burz"

Janette Gaynor ma swoje i niezmienne miejsce w sercach publiczności całego świata, jako uosobienie dziewczęcej słodyczy i wdzięku istoty słabej, krzywdzonej, poświęcającej się w bezgranicznem poświęceniu bogatego serca.

Film, wyświetlony w „Majesticu" jest typowym dla stylu tej przemiłej i doskonałej aktorki. Janette jest, jak zawsze skromną, jak zawsze kochająca, poświęcająca się i jak zawsze swojem oddaniem i gołębiem sercem zwycięża. Przemiła Janette zaprezentowała się zresztą w pierwszej części obrazu w innej formie, jako rozhukane dziewczątko okrętowe i trzeba przyznać, że i w tej roli zachwyciła wszystkich, zwłaszcza, iż jej partnerka — małpeczka zadziwiająco inteligentnie wywiązała się ze swego zadania.

Sam film ma ciekawy podkład społeczny, gdyż jest jaskrawą ilustracją feodalnych stosunków na wybrzeżach Ameryki. Janette to przedstawicielka uciemiężonego proletarjatu, reprezentantka tych. którym się pali i burzy bezkarnie domostwa, których się sadza bez podstaw do więzienia, którym zabrania się łowienia ryb, które bronić mają przed śmiercią głodową ze strony przeciwnej — stoi bogacz, dla którego każdy proletarjusz jest „złodziejem", „bandytą" czy innym przestępcą choćby dlatego tylko, że pragnie żyć.

Hypokryzję i brak serca dziewczyny z wielkiego świata przeciwstawia się wielkoduszność córki rybaka; egoizm i surowość bogacza odbija od gołębiej dobroci rybaka, który nie umie się bronić nawet przed krzywdą i który gotów jest ponieść karę za mord. popełniony przez innego byle nie zdradzić towarzysza niedoli — proletarjusza.

Obraz zrobiony ciekawie, dużo ładnych zdjęć, szereg ciekawych momentów psychologicznych.

Ika.

Wybory rektorów wyższych uczelni

Na podstawie opracowanego już przez Ministerjum Wyznań Religijnych i Oświecenia publicznego rozporządzenia o wyborach władz wyższych uczelni wyznaczony będzie w roku bieżącym wcześniejszy termin wyborów rektorów i dziekanów na uniwersytetach. politechnikach i innych uczelniach akademickich.

Wybory rektorów odbędą się w drugiej połowie m. maja.

Dotąd wybory odbywały się przed samem zakończeniem roku akademickiego w m. czerwcu.

KONKURS

na stanowisko Dyrektora Kasy Chorych w Warszawie, która działalnością swą obejmuje: m. Warszawę i powiaty: garwoliński, grójecki, mińsko - mazowiecki, radzymiński i warszawski.

Kandydaci na to stanowisko winni wykazać, że:

1. posiadają obywatelstwo polskie,
2. czynią zadość warunkom, przepisanym w art. 25 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930 r. (Dz. U R. P. Nr. 81 poz. 635) przy ewentualnem uwzględnieniu art. 76, zdanie drugie, tegoż rozporządzenia.

Wynagrodzenie za pracę na tem stanowisku będzie ustalone przy zawieraniu umowy służbowej.

Podania udokumentowane uwierzytelnionymi odpisami świadectw należy składać w Kasie Chorych w Warszawie — Polna 30, 4 piętro w Sekretarjacie, pokój Nr. 2 w zapieczętowanych kopertach z napisem „Konkurs na stanowisko dyrektora Kasy Chorych w Warszawie" — do godziny dwunastej w południe dnia 1-go czerwca 1933 r.

Do podania należy dołączyć dokładny opis życia (curriculum vitae).

Podania, które pozostaną bez odpowiedzi, należy uważać za nieuwzględnione.

Komisarz Zarządzający Kasą Chorych
(—) J. Wysłouch.

Wyjazd delegacji polskiej na kongres P. E. N. — Clubów w Dubrowniku

W poniedziałek wyjeżdża do Jugosławji oficjalna delegacja P. E. N.-Clubu polskiego w osobach: **J. Kaden - Bandrowskiego i E. Breitera** na międzynarodowy kongres P. E. N.-Clubów w **Dubrowniku.**

Dn. 20 bm. wyjeżdża na kongres tc wycieczka literatów polskich w liczbie około 20 osób.

Tomasz Michalak

W dn. 12-go maja r. b. zmarł w szpitalu św. Ducha emerytowany członek Stowarzyszenia Byłych Więźniów Politycznych, **Tomasz Michalak,** z zawodu stolarz, w wieku lat 68. Pochodził z ziemi kaliskiej. Jako młody robotnik, znalazłszy się w Warszawie, wstąpił do **„proletarjatu"** czasów Abramowskiego, gdzie był czynny, jako agitator uczestnicząc w strajkach i „Kasie Oporu".

Aresztowany w marcu 1893 roku po odsiedzeniu więzienia w X pawilonie Cytadeli Warszawskiej i odbyciu kary więziennej w Krestach petersburskich, zesłany został na Kaukaz.

Osiedliwszy się w Tyflisie, pracował w warsztatach kolejowych, należąc do miejscowych organizacyj robotniczych i polskich kulturalnych. Odznaczał się jasnością myślenia i zdrową oceną stosunków.

Do końca życia pozostał wierny idei i sztandarowi.

Cześć Jego pamięci!

Pogrzeb ze szpitala św. Ducha przy Elektoralnej na cmentarz Bródzieński odbędzie się **16 b. m. we wtorek o godzinie 1-ej min. 30 popołudniu.**

Zarząd Koła Warszawskiego Stow. Byłych Więźniów Politycznych wzywa swoich członków do wzięcia udziału w pogrzebie.

Samobójstwo chorej

Przy ul. Pawiej 6-, sublokatorka Władysławy Balcerowiczowej, robotnicy, 38-letnia Karolina Orzeszkówna, bezrobotna, będąc od dłuższego czasu chora na rękę i częściowo sparaliżowana, wczoraj w południe udała się na strych, gdzie napiła się esencji octowej i połknęła kilka pastylek sublimatu. Następnie desperatka przyszła do mieszkania Balcerowiczowej, gdzie wkrótce straciła przytomność i upadła.

Przerażeni domownicy wezwali policjanta, ten zaś zaalarmował Pogotowie. Przed przybyciem lekarza, Orzeszkówna zmarła. Właścicielka mieszkania przypuszcza, że sublokatorka jej popełniła samobójstwo wskutek długotrwałych cierpień, również — nie chciała być dłużej jej ciężarem, pomimo, że była jej daleką krewną.

Samobójstwo w restauracji

Do restauracji bar „Wstępny" (Chmielna 54), przyszedł jakiś gość w płaszczu (bez marynarki) i wypił wódkę na ogólną sumę 5 zł. 70 gr. Gdy kelner podał mu rachunek, gość udał się do ubikacji, gdzie otruł się ługiem. Gdy usłyszano jęki, wyważono drzwi. Kelnerzy wynieśli desperata na podwórze. Lekarz Pogotowia stwierdził stan ciężki i przewiózł nieszczęśliwego (lat około 25-ciu, niewiadomego nazwiska i adresu) do szpitala Dz. Jezus.

Z nowych książek

Aleksander Junosza - Olszakowski. Eskapada miłosna. Powieść. Nakładem Bibljoteki Autorów. Warszawa. 1933. Str. 226.

Rozmach twórczy, bogata fantazja i żywa akcja — oto cechy tej prawdziwej filmowej powieści awanturniczej. Twórcą jej jest polak, autor w stylu Jacka Londona, Wallace'a lub Curwooda, Japonja, Mandżurja, pustynia Gobi, bezkres oceanów chińskie zaułki w dzielnicach Londynu, zbrodnie świata podziemnego Chicago i Buffallo, ścinające krew w żyłach przygody młodego atlety i jego ukochanej — wszystko to działa swą egzotyką i ekscentrycznością na wyobraźnię czytelnika.

K. L.

Co usłyszymy w radjo?

12.10 Płyty gramofonowe. 15,35 „Skrzynka Pocztowa" — dr. M. Stępowski. 15.50 Płyty gramof. 16,25 Lekcja języka francuskiego. 16,40 Odczyt p. t.: „Polskie surowce włókiennicze". 17,00 Koncert solistów. 18,00 Muzyka lekka i taneczna. — 19,20 „Skrzynka Pocztowa Rolnicza". — 19.30 „Na widnokręgu". 19.45 Prasowy Dziennik Radjowy. 20,00 Transmisja opery z Krakowa. 22.30 Muzyka taneczna.

JUTRO.

11.40 Przegląd Prasy. 11.50 Komunikat komunikacji lotniczej. 11.57 Sygnał czasu. 12,05 Program na dzień bieżący. 12.10 Koncert z płyt. 13.20 Komunikaty PIM-a. 15.25 Chwilka lotnicza. 15.30 Komunikaty. 15.35 „Wśród książek". 15.50 Koncert z płyt. 16.25 Odczyt dla nauczycieli. 16.40 „Jak dziecko zdobywa trudną sztukę liczenia i rachowania". 17.00 Koncert symfoniczny. 17.55 Program na dzień następny. 18.00 Muzyka lekka. 18.40 Wiadomości bieżące. — 18.45 Odczyt p. t.: „Na progu sezonu piłkarskiego". 19.20 „Wiadomości rolnicze". 19.30 Feljeton muzyczny. 19.45 Dziennik Radjowy. 20.00 Koncert wieczorny. 20.55 Wiadomości sportowe. 21.00 Dziennik Radiowy 21.05 Dalszy ciąg koncertu. 22.00 Kwadrans literacki. 22.15 Recital śpiewaczy 22.45 Prof. Tadeusz Pruszkowski — feljton p. t.: „Wielkie zdarzenia lotnicze". 23.00 Komunikaty. 23.05 Muzyka taneczna.

STAN POGODY

Pomorze, Wielkopolska Polska środkowa, wyżyna Małopolska, Śląsk, Podhale i Tatry: najpierw pochmurno, miejscami deszcze, temperatura bez zmian. Słabe wiatry południowe i południowo - zachodnie, na wybrzeżu północno - zachodnie, w górach możliwy halny. Pozatem pogoda zmienna.

Pozostałe dzielnice kraju: po przejściowem rozpogodzeniu ponowny wzrost zachmurzenia aż do deszczów. Cieplej. Słabe wiatry zachodnie, później południowe.

W całym kraju skłonność do burz.

BANDA

„Pociąg: dancing, żarty skecz"

Banda wróciła znowu do poprzedniego swego genre'a. Po urozmaiceniu repertuaru przez dwie operetki, artyści i autorzy z zapałem zabrali się do pracy nad przekoniem publiczności, iż rewja wcale się jeszcze nie przejadła a, przeciwnie, zawsze może jeszcze liczyć na powodzenie, zwłaszcza o ile postawi się ją na takim poziomie, jak *Banda.*

Rewja doskonała: werwa i humor, satyra i dowcip. Tempo iście „pociągowe" doskonale „wyciągnięte" tak, iż widz nie ma ani chwili czasu do znudzenia się. Dowcipy polityczne kapitalne w większości dotyczą one *Hitlera.*

Jak zwykle, prym wodzą w humorze *Lawiński, Tom i Jarossy, a Dymsza* przechodzi sam siebie.

Znakomita jak zawsze w monologach charakterystycznych *Kalinówna,* zbiera rzęsiste oklaski za świetną dykcję i kapitalne ujęcie każdej ze swych postaci.

Taniec reprezentują *Parnell, Żelichowska i Górska,* pokazując cuda zręczności i wysoką klasę techniki.

Dla amatorów nastroju jest chór *Dana* w kilku przemiłych i za serce chwytających piosenkach.

Przyznać trzeba, że aczkolwiek operetka jest rzeczą miłą, to jednak rewja jako rozrywka dla zmęczonych pracą ludzi, — jest większym odpoczynkiem dla nerwów — dlatego nowy program „Bandy" może liczyć na pewne powodzenie. *I. K.*

Z ZYCIA PARTJI

POSIEDZENIE PLENARNE W. O. K. R. P. P. S. odbędzie się dn. 15 maja (poniedziałek) o godz. 7 wiecz. ul. Długa 19. Posiedzenie Egzekutywy WOKR odbędzie się 15 b. m. o godz. 6 pp.

Członkowie OKR-u i Egzekutywy proszeni są o punktualne przybycie.

Z. N. M. S.

Dnia 16 b. m. (wtorek) o godz 7 m. 30 wiecz. w lokalu przy ul. Długiej 19, I p. odbędzie się odczyt tow. *Wiktora Altera* n. t.: *„Socjalizm a Sjonizm".*

Po odczycie dyskusja.

Dziesięciolecie L. O. P. P.

Z okazji 10-lecia LOPP. (Ligi Obrony Powietrznej Państwa) odbył się wczoraj w stolicy szereg uroczystości.

Najpiękniejszy film francuski to „Orlątko"

Kinematografja francuska poszczycić się może tem, że dała światu szereg wspaniałych arcydzieł. Znane są wszystkim nazwiska reżyserów tej miary, co Able Gance, Raymond Bernard, Rene Claire, Wołkow i in.

Obecnie Francja poszczycić się może stworzeniem nowego, pięknego arcydzieła, przerastającego wszystkie inne. Myślimy o filmie „Orlątko", który niedawno został ukończony. Film ten, osnuty na tle słynnej sztuki scenicznej Rostanda, opisuje dzieje syna Napoleona I, młodego księcia Reichstadtu, który zmarł w zaraniu swej młodości.

W roli tytułowej Jean Weber, obok niego kwiat sceny i filmu francuskiego: Victor Francen, Henryk Desfontaines, Georges Clion, Kerny, Henry Debain, de Boncour, Drain, Jene Boitel, Nilda Duclos i Simone Vaudry.

Zjawienie się „Orlątka" na naszych ekranach wywoła zapewne taką samą sensację, jaką wywołało w Paryżu.

Wkrótce w kinie Adria Wierzbowa 7.

(X.).

Przerwa telefoniczna

W związku z automatyzacją centrali telefonicznej z dniem dzisiejszym nastąpi przerwa, która trwać będzie 3 dni dla telefonów abonentów zamieszkałych przy ul. Żelaznej (od Siennej do Nowogrodzkiej) Twardej, Chmielnej i Siennej (od Żelaznej do Miedzianej), Srebrnej, Miedzianej, Pl. Kazimierza Wielkiego, Towarowej (od Siennej do Al. Jerozolimskich) Al. Jerozolimskich (od Żelaznej do Grójeckiej), Grójeckiej, Nowogrodzkiej, Koszykowej i ich przecznicach.

Pobór

W poniedziałek, winni stawić się: 1) zamieszkali w 3 i 4 dzielnicach IV komisar. w komisji poborowej nr. 1, 2) zam. w 7, 8 i 9 dzielnicach XI kom — w komisji poborowej Nr. 2, 3) zam. w 3 i 4 dzielnicach XV kom. — w komisji poborowej Nr. 3 oraz 4) zam. w 12 i 13 dzielnicach VI kom. — w komisji poborowej Nr. 4. Wszystkie komisje urzędują przy ul. Stalowej Nr. 73.

Co grają w Teatrach?

TEATR „ATENEUM". Dziś świetna sztuka Gabrjeli Zapolskiej „Panna Maliczewska" z Mirą Zimińską w roli głównej.

Z OPERY. Dziś i we wtorek przedstawienia w Operze zawieszone.

TEATR NARODOWY. Dziś i codziennie komedja psychologiczna Noela Coward'a „Wiry".

TEATR NOWY. Dziś i jeszcze przez parę dni nowa sztuka Juljusza Wirskiego „Kwadrans przed świtem" z Kazimierzem Justianem, Heleną Larys - Pawińską, Aliną Zeliską, Wojciechem Brydzińskim, Gustawem Buszyńskim, Mieczysławem Myszkiewiczem w rolach głównych.

TEATR LETNI gra dziś komedję Achard'a „Trzeba mieć szczęście" („Mistigri").

TEATR POLSKI gra „Ptaków" Arystofanesa we współczesnej adaptacji Zimmera i Tuwima.

TEATR KAMERALNY. Dziś fascynująca sztuka Z. Hofmokl - Ostrowskiego p. t.: „Zabawka".

MORSKIE OKO. Dziś operetka w 3-ch aktach Suppego p. t. „Boccacio" w inscenizacji Leona Schillera. Codziennie jedno przedstawienie o godz. 8.15 wiecz.

TEATR „BANDA". Dziś rewja „Pociąg Dancing - Żarty - Skecz" z udziałem całego zespołu pod wodzą Fryderyka Jarosy'ego.

TEATR „8 m 30". Dziś i codziennie wiedeńska operetka Künneke „Szczęśliwej podróży".

TEATR IM. ŻEROMSKIEGO (Zamojskiego 20): „Jesień, zima, wiosna".

TEATR REWJI „MIGNON". Dziś rewja humoru p. t. „Przyjdź na brydża".

TEATRZYK „MUCHA" (Długa 10-12) gra codziennie rewję „Tylko tu szczęście".

RECITAL EDWARDY FEINSTEINÓWNY. Młodziutka i wielce utalentowana pianistka, znana z wielokrotnych występów w radjo i Filharmonji, wystąpi w nadchodzącą sobotę (dn. 20 maja), z recitalem, na który złożą się Sonata Beethowena, Fantazja, F-moll Chopina, Warjacje Czajkowskiego oraz utwory Liszta, Debussey'ego, Michałowskiego etc.

Z KONSERWATORJUM. Dziś w sali Konserwatorjum recital fortepianowy świetnego pianisty laureata II-go konkursu chopinowskiego Leona Boruskiego.

Co wyświetlają kina?

ATLANTIC: „Jego ekscelencja subjekt".

ADRIA: „Ekstaza".

ANTINEA: „Los dżentelmena" i „Obcym wolno całować".

APOLLO: „Pod twoją obronę".

BAJKA: Nieczynna z powodu remontu.

COLOSSEUM: „Więzień z Kajenny" i „Carmencita".

COLOSSEUM Małe: „Zaczarowany dywan" i „Bezimienni bohaterowie".

CASINO: „Zuzanna Lenox".

CAPITOL: „Skippy" i „Baby".

CRISTAL: „W krzyżowym ogniu" i „Z dnia na dzień".

CZARY: „Król stepów" z Georgem Obrien.

FORUM: „Śmiech w piekle".

HOLLYWOOD: „Tajemnica zamku Porlock" i występy artystów

FAMA: „Mężczyźni w jej życiu" i „Trader Horn".

HELJOS: „Donovan" z Cooperem i „Rok 1914".

KOMETA. „Zemsta nietoperza" i na scenie rewja.

LUX: „Księżna Tarakanowa".

LOS: „Rok 1914".

MASKA: „Dzwonnik z Notre Dame" i „Janko muzykant".

MAJESTIC: „Dziewczę z krainy burz" z Gaynor i Farrelem.

METRO: „Noc w Grand Hotelu".

METROPOLIS: „Paana wówka" i rewja.

MEWA: „Człowiek z tłumu" i „Pod dachami Paryża".

MIEJSKI: „Gdybym miał miljon".

MIRAŻ: „Niebezpieczny Raj".

„OAZA". „Sto metrów miłości".

PAN: „Dzika dziewczyna" i „Dziewczę z gór".

PETIT TRIANON: „Mąż z urojenia" (Bennet i Boles) i „Bezimienni bohaterowie" (Bogda, Bodo, Brodzisz).

PALACE: „Ekstaza".

PRAGA: „Kain i Artem" i rewja.

RIVIERA: „Romeo i Julcia" oraz „Flip i Flap".

ROMA: „Miljon" Rene Claira.

ROXY: „W cieniu krzyża"

STYLOWY: „Ostatnia carowa".

SPLENDID: „Wioska na Ałtaju" i rewja.

SOKÓŁ: „Aksela" i „Pałac na kółkach".

TOMBOLA: „Złote sidła".

TON: „Ludzie w hotelu".

UCIECHA: „Czterech z Legji" i „Kochaj mnie dziś".

WIADOMOŚCI SPORTOWE

Piłka nożna

MECZE PIŁKARSKIE W WARSZAWIE.

W dalszych rozgrywkach o mistrzostwa klasy A okręgu Warszawskiego, rozegrano następujące spotkania:

Legja Ib — Makabi 2:1 (1:1). Makabi walczyła bardzo ambitnie a w pierwszej połowie niewiele ustępowała przeciwnikowi.

Orzeł — Drukarz 4:0 (2:0). Bezwzględna przewaga Orła, dla którego bramki zdobyli Siemiradzki (2), Wiktorzak I (1) i Walentynowicz.

Rezerwa Warszawianki z trudem odniosła zwycięstwo nad PWATT w stosunku 3:3 (2:0).

Skoda stosunkowo łatwo uporała się z AZS bijąc go 3:0.

Polonia zwyciężyła zdecydowanie Świt w dwucyfrowym stosunku 12:0.

W zawodach o mistrzostwo podokręgu robotniczego Skra pokonała Sarmatę 2:1 a Marymont wygrał ze Zniczem 5:4.

W mistrzostwach klasy B podokręgu Tur — Powiśle zwyciężył Górczankę 1:0 (0:0) mając przez cały czas lekką przewagę nad przeciwnikiem.

DWIE PORAŻKI TURYSTÓW W WARSZAWIE.

W sobotę Turyści łódzcy rozegrali mecz towarzyski z warszawską „Gwiazdą", przegrywając 3:4 (2:2). Goście stojący na czele tabeli mistrzostw okręgu łódzkiego zawiedli i przegrali zasłużenie. Widzów około 2500.

W niedzielę Turyści spotkali się z Makabi przegrywając również 2:3 (2:3).

DERBY LWOWSKIE KOŃCZĄ SIĘ REMISEM.

We Lwowie odbyły się w niedzielę t. zw. derby lwowskie, t. j. mecz o mistrzostwo ligi Czarni — Pogoń. Tym razem drużyny podzieliły się punktami, osiągając wynik 1:1 (0:0).

Mecz pozostawił fatalne wrażenie i ogólny niesmak wśród obecnej 3 tysięcznej publiczności. Drużyny grały przedewszystkiem bardzo ostro a częściowo nawet brutalnie.

Czarni mieli przez cały czas przewagę. Pogoń, miała jedynie okresy lepszej gry. Pierwszą bramkę zdobywa Dziwisz w 6-ej minucie po przerwie. W 5 minut później Łagodny wyrównał. Dalsza gra była nieciekawa i wywołała dużo incydentów.

WARTA POKONANA PRZEZ CRACoVi.

Na boisku Cracovii oenył się mecz ligowy Cracovia — Warta z wynikiem 4:1 (2:0) dla Cracovii.

Do przerwy — tempo bardzo żywe z przewagą Cracovii. Po pauzie — całkowita przewaga gospodarzy.

WARSZAWIANKA REMISUJE W BUŁGARJI.

W sobotę Warszawianka rozegrała mecz towarzyski w Sofji z drużyną „AES. 23". Zawody zakończyły się wynikiem nierozstrzygniętym 1:1.

W niedzielę przeciwnikiem polskiej drużyny był Pierwszy Klub Sofijski Lewski. Zawody przyniosły ponownie wynik nierozstrzygniąty 1:1.

ŚLĄSKI RUCH W MORAWSKIEJ OSTRAWIE.

Bawiąca w Morawskiej Ostrawie śląska drużyna piłkarska Ruch rozegrała pierwszy swój mecz z miejscowym Slovanem, osiągając zaledwie wynik bezbramkowy 0:0.

REPREZENTACJA WOJSKOWA WILNA W SIEDLCACH.

W **Siedlcach** rozegrany został mecz pomiędzy 22 pp. a reprezentacją wojskową Wilna, zakończony po nieciekawej grze wynikiem nierozstrzygniętym 1:1 (1:1).

W meczu rewanżowym zwyciężył 22 p. p. 3:1.

ITALIA WYWALCZA REMIS Z ANGLJĄ.

Na nowym stadjonie w Rzymie rozegrany został sensacyjny mecz międzypaństwowy pomiędzy reprezentacjami Anglji i Włoch. Zawody wywołały olbrzymie zainteresowanie i zgromadziły przeszło 80 tys. widzów. Mecz wykazał, że hegemonja Anglji w piłkarstwie chyli się ku końcowi. Mimo wystawienia najlepszego składu Anglikom udało się osiągnąć zaledwie wynik remisowy 1:1.

Tennis

TENISISCI PRAGI POKONALI WARSZAWĘ.

W 2-im dniu meczu tenisowego Warszawa — Praga rozegrane zostało spotkanie w grze podwójnej pomiędzy parą polską Tłoczyński — Jerzy Stolarow a parą czeską Hecht — Malecek. Zwyciężyła para praska w stosunku 12:10, 6:4, 6:4.

W niedzielą dwie gry pojedyńcze przyniosły nam jedno zwycięstwo i jedną porażkę. Zwycięstwo wywalczył Tłoczyński, bijąc z trudem Hechta w stosunku — 6:3, 8:10, 6:8, 7:5. W piątym secie po pierwszym gemie wygranym przez Tłoczyńskiego Hecht zrezygnował z dalszej walki.

W drugim meczu Malecek dość łatwo pokonał drugiego naszego singlistę Wittmana 5:7, 6:4, 6:4, 6:1.

W ogólnej punktacji zwyciężyła Praga 3:2.

JĘDRZEJOWSKA W FINALE MISTRZOSTW AUSTRJI.

W dalszych międzynarodowych rozgrywkach tenisowych o mistrzostwo Austrji, Jędrzejowska walczyła z Baumgarten (Węgry), bijąc ją łatwo 6:2, 6:1. Dzięki temu zwycięstwu Jędrzejowska weszła do finału, gdzie spotkała się z amerykanką Jacobs.

Mecz finałowy zakończył się zwycięstwem Jacobs w stosunku 8:6, 8:6. W pierwszym secie przy walce obustronnie zaciętej Jędrzejowska prowadziła 6:5. W tym momencie zaczął padać deszcz i mecz przerwano.

Po wznowieniu gry na mokrych jeszcze i śliskich kortach Jędrzejowska zaczęła grać słabiej i przewaga przeszła do rąk amerykanki.

Lekkoatletyka

NOWY REKORD POLSKI W RZUCIE OSZCZEPEM.

W ramach meczu lekkoatletycznego ŁKS. — Zjednoczone padł nowy rekord Polski w rzucie oszczepem pań. Smętkówna (ŁKS) poprawiła swój rekord na 36,92 mtr. Inne wyniki uzyskane na meczu naogół słabe.

KRÓLEWSKA HUTA BIJE KATOWICE 81:78.

Doroczny międzymiastowy mecz lekkoatletyczny Katowice — Królewska Huta zakończył się zwycięstwem Królewskiej Huty w stosunku 81:78 pkt.

O zwycięstwie Królewskiej Huty zadecydowały panie, które pokonały Katowiczanki 37:26. Męska reprezentacja Król. Huty przegrała z Katowicami 44:52.

ZAWODY KOBIECE W BYDGOSZCZY

W Bydgoszczy odbyły się zawody lekkoatletyczne pań. W zawodach wzięła udział mistrzyni świata w dysku Jadwiga Wajsówna, która startowała poza konkursem. Osiągnęła ona w dysku doskonały wynik 41,02 mtr, w skoku wzwyż 1,43 metr., a w rzucie kulą 11,43 mtr.
która zajęła prawie wszystkie pierwsze miejsca.

Szermierka

ŁÓDZKI WKS. W FINALE SZERMIERCZYCH MISTRZOSTW POLSKI.

W Łodzi odbył się półfinałowy mecz szermierczy o drużynowe mistrzostwo Polski pomiędzy WKS., a poznańskim AZS. Zwyciężyła drużyna łódzka w stosunku 2:1.

Kolarstwo

ZWYCIĘSCY NIEDZIELNYCH BIEGÓW GAZECIARZY.

W niedzielę w godzinach przedpołudniowych odbyły się na ulicach Warszawy doroczne imprezy sportowe „Kurjera Porannego" dla gazeciarzy.

W biegu kolarskim, rozegranym na dystansie 30 klm., startowało 49 zawodników. Zwyciężył Jan Mąka w czasie 37 m. 53 sek.

Bieg pieszy na dystansie około 3 klm. zgromadził na starcie 104 zawodników. Zwyciężył Kolczyński Antoni (KYK), który wykazał wręcz sportową formę, w czasie 10:17,4 sek.

Samobójstwo dyrektora banku

Wczoraj popełnił samobójstwo w Wilnie, wystrzałem z rewolweru, dyrektor filji **Banku Cukrowniczego Stefan Ruszkiewicz.** Samobójstwo dokonane zostało w lokalu bankowym w gabinecie dyrektora. Zmarły liczył lat 64.

Dla wyjaśnienia przyczyn samobójstwa toczy się dochodzenie.

WARUNKI PRENUMERATY: w Warszawie z odnoszeniem miesięcznie zł. 5.40, bez odnoszenia zł. 4.70, na prowincji miesięcznie zł. 5.40, zagranicą zł. 8.—. Za zmianę adresu 50 gr.
CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz wysokości 1 milimetra w tekście gr. 50, zwyczajne gr. 20, komunikaty i nadesłane gr. 80, nekrologi do 60 mm. gr. 20, powyżej 60 mm. gr. 30, drobne za wyraz 20 gr. Poszukiwanie i zaofiarowanie pracy bezpłatnie. Ogłoszenia tabelaryczne o 50 proc. drożej. Ogłoszenia zagraniczne o 50 proc. drożej. Układ ogłoszeń w tekście 5-szpaltowy, układ zwyczajnych 10-szpaltowy. Za treść ogłoszeń Redakcja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny: STANISŁAW NIEMYSKI. Wydawca RADA NACZELNA P. P. S.

Odbito w Drukarni Spółki Nakładowo-Wydawniczej „Robotnik", Warecka 7.